

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง
นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐
วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นางสาวแพทองธาร ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบ
มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ประธานวุฒิสภา (ผู้ร้อง) ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐
วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ขอให้พิจารณาตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พลเอก สุวิศักดิ์ ทักษนา สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๓๖ คน เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อผู้ร้องว่า
ความเป็นรัฐมนตรีของ นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงเฉพาะตัว
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่
กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ ปราบกฏลিপเสียงการสนทนาระหว่างผู้ถูกร้องกับ
สมเด็จฮุน เซน ประธานวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เผยแพร่ทางสื่อมวลชน ในวันเดียวกัน

ผู้ถูกร้องแถลงข่าวยอมรับว่าเป็นเสียงการสนทนาของตนกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส คลิปเสียงการสนทนาดังกล่าวปรากฏถ้อยคำในช่วงสำคัญว่า “ไม่อยากจะให้ Uncle ไปฟังคนที่นั่นฟังตรงข้ามกับเรา เพราะว่าพอไปฟังฝั่งตรงข้ามอย่างพวกแม่ทัพภาคสองอย่างนี้ละ เป็นคนของฝั่งตรงข้ามหมดเลย ซึ่งพอไปฟังอย่างนั้นเสร็จก็ไม่อยากจะให้ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือว่าโกรธ เพราะจริง ๆ แล้วไม่ใช่ความตั้งใจของเราเลยละ” “เขาอยากจะทำอะไรเขาก็จะทำอะไรออกมาที่มันไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติละ” “บอกว่าจริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยละ เดี่ยวจะจัดการให้” และ “จริง ๆ แล้วท่านจะเอาอะไรจริง ๆ ให้บอกอิงได้เลย ยกหูบอกก็ได้ อันไหนไม่เป็นข่าวก็คือไม่เป็นข่าว อันนั้นที่หลุดไปมันหลุดเพราะสื่อ เพราะไม่ได้คุยกับอิงแค่สองคน มันคุยกันเป็นกลุ่มนะพี่ มันเลยหลุด แต่ถ้าคุยกับอิงสองคน มันไม่มีหลุดอยู่แล้ว” จากกรณีดังกล่าว แม้ผู้ถูกร้องแถลงข่าวว่าเป็นการพูดคุยทางโทรศัพท์แบบส่วนตัวโดยมีเจตนาที่จะเจรจาต่อรองอย่างนุ่มนวลเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและอธิปไตยของไทย แต่ผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องเห็นว่าผู้ถูกร้องสามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเจรจาทางการทูตตามหลักการและมาตรฐานการดำเนินการที่ถูกต้องอย่างโปร่งใสได้ตามกระบวนการของกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีเหตุผลความจำเป็นใดที่จะต้องแอบเจรจากันเป็นการส่วนตัว และเรียกผู้นำประเทศที่กำลังมีการปะทะกันทางทหารหรือภาวะสงครามที่มีความขัดแย้งกันทางบูรณภาพแห่งดินแดนและอธิปไตยของประเทศไทยว่า “Uncle” (คุณลุง) และแจ้งว่า “จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยละ เดี่ยวจะจัดการให้” รวมทั้งเรียกแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เพื่อประเทศชาติและประชาชนว่า “ฝั่งตรงข้าม” นอกจากนี้ หลังจากมีเหตุปะทะกันระหว่างทหารไทยกับกัมพูชา บริเวณช่องบก อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เป็นต้นมา ฝ่ายกัมพูชา มีการขับเคลื่อนและดำเนินมาตรการต่าง ๆ ตามที่มีการวางแผนไว้อย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ รวมทั้งมีการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ แต่ผู้ถูกร้องกลับนิ่งเฉยและไม่ค่อยมีความเคลื่อนไหวหรือกำหนดมาตรการใดอย่างชัดเจน เมื่อผู้สื่อข่าวดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างตระกูลชินวัตรกับตระกูลของ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส ผู้ถูกร้องกลับโกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้และเดินบุกไปยังพื้นที่ที่สื่อมวลชนผู้ตั้งคำถามยืนอยู่ในลักษณะคุกคามอย่างที่ไม่เป็นนายกรัฐมนตรีนับพึงปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งเมื่อมีการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission : JBC) ไทย - กัมพูชา ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้นำฝ่ายกัมพูชาออกแถลงการณ์ที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งฝ่ายไทยมีเพียงการออกเอกสารข่าวของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อปฏิเสธ โดยผู้ถูกร้องนิ่งเฉยไม่ดำเนินการแถลงข่าวโต้แย้งให้ทันทั่วทั้งที่ เพียงแต่นัดประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็ก

ในวันต่อมาเท่านั้น การแสดงออกถึงความนิ่งเฉยและไม่ปฏิบัติหน้าที่ได้ตอบหรือกำหนดมาตรการ รวมถึงการเจรจาหาทางประนีประนอมด้วยตนเองให้เป็นที่ยอมรับตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่บุคคลผู้อยู่ในวิสัย และพฤติการณ์แห่งความเป็นนายกรัฐมนตรีพึงกระทำ จนกระทั่งผู้นำฝ่ายกัมพูชานำคลิปเสียงการสนทนา ดังกล่าวข้างต้นมาเผยแพร่ จึงเป็นหลักฐานที่ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ถูกร้องนิ่งเฉยเพราะเหตุแห่งความสัมพันธ์ส่วนตัว ในลักษณะเป็นฝ่ายเดียวกันกับกัมพูชา พร้อมทั้งจะทำตามหรือจัดการตามที่ฝ่ายกัมพูชาต้องการมาโดยตลอด ในขณะที่ผู้ถูกร้องเห็นว่าแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นฝ่ายตรงกันข้าม ถือว่าพฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๔) และประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับ ความผิดต่อความมั่นคงของราชอาณาจักร และความผิดต่อความมั่นคงของราชอาณาจักร เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏหรือคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศ หรือที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ หรือร่วมเป็นข้าศึกของประเทศ และมาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ นอกจากนี้ พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำ ในภาวะสงครามและบูรณภาพแห่งดินแดนและอธิปไตยของประเทศไทย ย่อมเป็นเรื่องร้ายแรง ผู้ถูกร้อง ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ยอมรับ และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้ง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๙ และข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง และประมวลจริยธรรมของ ข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) และ (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๔) และ (๕) ข้อ ๗ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ข้อ ๘ (๑) และ (๒) ข้อ ๙ (๑) และ (๔) และข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔)

ผู้ร้องตรวจสอบลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องแล้วเห็นว่า มีสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันเข้าชื่อ เสนอคำร้องจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง จึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ดังนี้

๑. ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕)

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ก่อนจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเป็นกรณีที่สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๓๖ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๙) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

สำหรับคำขอให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ที่นายกรัฐมนตรีนั้น เห็นว่า ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง จึงให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ที่นายกรัฐมนตรีนับแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

๑. สมเด็จพระสันตะปาปา ประธานวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ไม่ได้อยู่ในสถานะหรือดำรงตำแหน่งผู้นำของรัฐบาลกัมพูชา ไม่มีสถานะตามกฎหมายภายในของประเทศหรือภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่สามารถกระทำการอันก่อให้เกิดผลผูกพันทางนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐได้ ในระหว่างการสนทนาไทยและกัมพูชายังถือว่ามีความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับที่ใกล้ชิดกันอยู่ แม้จะมีความตึงเครียดระหว่างกันตามแนวเขตชายแดนบ้าง แต่ยังไม่ถึงขนาดมีการปะทะด้วยกำลังกันอย่างรุนแรง และยังไม่มีการลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูต นอกจากนี้ กระบวนการต่างประเทศมีการกำหนดขั้นตอนมาตรฐานเฉพาะกระบวนการที่เป็นทางการเท่านั้น การเจรจาในลักษณะสายตรงระหว่างผู้นำหรือสายนัสนายก

(Leader to Leader Hotline) เป็นวิธีการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิภาพและใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ดังนั้น การพูดคุยระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผู้นำประเทศอื่น

๒. ความเป็นมาของการสนทนากับ สมเด็จพระสันตะปาปา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ เกิดขึ้นจากการที่ นายฮวด คนสนิทของ สมเด็จพระสันตะปาปา ประสานขอเข้าพบผู้ถูกร้องเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์บริเวณชายแดน ผู้ถูกร้องหารือกับ นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี แล้วจึงให้ นายฮวด เข้าพบเพื่อพูดคุยรับทราบสถานการณ์ข้อเท็จจริงที่อาจเป็นประโยชน์ โดยมี นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสียงมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี อยู่ด้วย นายฮวด ให้ข้อมูลว่า การที่ สมเด็จพระสันตะปาปา แลงจุดยืนที่ไม่สอดคล้องกับผลการประชุม JBC เป็นผลมาจากความไม่พอใจที่กองทัพภาคที่ ๒ กำหนดเวลาเปิด - ปิดชายแดนแต่เพียงฝ่ายเดียว และไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในหลายประเด็น โดย นายฮวด เสนอว่า หากผู้ถูกร้องได้พูดคุยกับ สมเด็จพระสันตะปาปา และโน้มน้าวให้ใจเย็นลงบ้าง สถานการณ์น่าจะคลี่คลาย ในเวลาต่อมา นายฮวด แสดงเจตนาว่าจะประสานกับ สมเด็จพระสันตะปาปา และเป็นผู้ริเริ่มติดต่อจากโทรศัพท์มือถือของตนเอง แต่เมื่อ สมเด็จพระสันตะปาปา ไม่รับโทรศัพท์ ผู้ถูกร้องและคณะจำเป็นต้องแยกย้ายกันไปปฏิบัติภารกิจอื่น ตามอำนาจหน้าที่ ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องอยู่เพียงลำพัง นายฮวด โทรศัพท์กลับมา ผู้ถูกร้องรับโทรศัพท์ โดยไม่ทราบมาก่อนว่าจะต้องพูดคุยกับ สมเด็จพระสันตะปาปา แต่เมื่อรับโทรศัพท์แล้ว นายฮวด แจ้งว่าจะเชิญ สมเด็จพระสันตะปาปา เข้าร่วมสนทนาด้วยในลักษณะการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม (Conference Call) ผู้ถูกร้องในฐานะนายกรัฐมนตรีไม่ประสงค์จะให้เกิดความตึงเครียดระหว่างไทยกับกัมพูชาจนนำไปสู่การใช้ความรุนแรง ได้เล็งเห็นถึงภัยคุกคามความมั่นคงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติ ทหารและพลเรือนของทั้งสองฝ่าย เห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้พูดคุยเพื่อโน้มน้าว สมเด็จพระสันตะปาปา ให้นำความปรารถนาดีของผู้ถูกร้องสะท้อนไปยังผู้มีอำนาจทางการเมืองและทางการทหารในกัมพูชา ให้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีและกลไกทวิภาคี และเข้าสู่การเจรจาตามแบบพิธีการระหว่างประเทศ จึงตัดสินใจตอบรับที่จะสนทนาแม้จะอยู่เพียงลำพัง ยอมให้ นายฮวด เชิญ สมเด็จพระสันตะปาปา เข้าร่วมการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม ภายใต้สถานการณ์เฉพาะหน้าดังกล่าวการเจรจาแบบส่วนตัวจึงเกิดขึ้น โดยผู้ถูกร้องไม่ได้รู้สึกถึงความผิดปกติ และดำเนินการสนทนาอยู่ในกรอบนโยบายการต่างประเทศ รวมถึง

เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ถูกร้องกับ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี จะต้องพูดคุยกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส อยู่แล้ว หากอยู่ร่วมด้วยในการเจรจา นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังมีการพูดคุยผ่านข้อความกับ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อสรุปมาตรการหลังจากการประชุม JBC โดยจะให้มีการประชุมกับหน่วยงานความมั่นคงเพื่อตัดสินใจมาตรการต่าง ๆ ต่อไปวันรุ่งขึ้น (วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘) ระหว่างการประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กเพื่อติดตามสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ณ บ้านพิษณุโลก ซึ่งมีบุคคลสำคัญเข้าร่วม อาทิ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้ถูกร้องนำสาระสำคัญของการสนทนาดังกล่าวและเงื่อนไขที่ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส เรียกร้อง แจ้งต่อที่ประชุมแล้วหาใช่การแอบเจรจาหรือดำเนินการในเชิงลับหรือมีเจตนาบ่อนทำลายผลประโยชน์ของรัฐ

๓. สาระสำคัญของคลิปเสียงการสนทนามีเพียงการพูดคุยระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส เกี่ยวกับปัญหาตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ในฐานะที่ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส เป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองของกัมพูชาและรู้จักกับผู้ถูกร้องมาก่อน ผู้ถูกร้องมีเจตนาเจรจาต่อรองเงื่อนไขเพื่อให้สถานการณ์คลี่คลายลงโดยใช้คำพูดเชิงจิตวิทยาระหว่างการสนทนาเพื่อโน้มน้าวให้ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส ช่วยแนะนำหรือเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยและลดความขัดแย้งผ่านไปยังผู้นำรัฐบาลกัมพูชา การเรียก สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส ว่า “Uncle” เป็นการแสดงความเคารพในวัยวุฒิต่อคู่เจรจา ไม่ได้มีเจตนาแอบแฝงอื่นนอกจากมารยาททางสังคมและความพยายามในการสร้างความไว้วางใจเท่านั้น ส่วนถ้อยคำว่า “อยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะเดี๋ยวจะจัดการให้” เป็นเพียงเจตนาที่ต้องการให้คู่เจรจาเสนอเงื่อนไขหรือความต้องการออกมาก่อนซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการเจรจาเชิงผลประโยชน์ (Principled Negotiation) โดยการใช้เทคนิคสำคัญคือการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริง (Interest - Based) ในลักษณะไม่โจมตีจุดยืนของคู่เจรจาแต่มุ่งทำความเข้าใจความต้องการที่อยู่เบื้องหลังเพื่อนำมาพิจารณาเจรจาต่อรองเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การยุติความตึงเครียดที่เกิดขึ้น ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาดำเนินการตามเงื่อนไขที่เสนอมาทุกรณี ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส เสนอให้ฝ่ายไทยยอมเปิดด่านก่อน แล้วฝ่ายกัมพูชาจะเปิดด่าน หลังจากนั้น ๕ ชั่วโมง ผู้ถูกร้องเสนอกลับไปว่าให้เปิดด่านพร้อมกัน โดย สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส ไม่ได้ตอบรับหรือยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ตอบรับเงื่อนไขของ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส เช่นเดียวกันเนื่องจากต้องนำไปพูดคุยกับฝ่ายความมั่นคงของไทยเพื่อร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจก่อน

สำหรับถ้อยคำที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ (พลโท บุญสิน พาดกลาง) ว่าเป็น “ฝั่งตรงข้าม” นั้น เนื่องจาก นายฮวด พยายามอธิบายมูลเหตุของการที่ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ณ จังหวัดยะลา เพื่อเป็นการแสดงความห่วงใยและสนับสนุนการทำงานของแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นการเฉพาะเจาะจง ผู้ถูกร้องจำเป็นต้องใช้เทคนิคการเจรจาที่แบ่งแยกปัญหาออกจากตัวบุคคล ไม่ได้เป็นการดำเนินคดีในทางลบหรือแสดงให้เห็นว่าแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับรัฐบาลไทย การที่ผู้ถูกร้องกล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ ในบทสนทนาเกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้รับแจ้งจากฝ่ายความมั่นคงว่า กัมพูชาไม่พอใจการเคลื่อนย้ายกำลังทหารของไทย ชองบก ซึ่งไม่เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้าในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องจำเป็นต้องสื่อสารเพื่อแยกบทบาทฝ่ายบริหารออกจากฝ่ายความมั่นคง ซึ่ง สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ณ จังหวัดยะลา เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจที่อาจนำไปสู่การเปิดการเจรจาในระดับทางการต่อไป ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงและกล่าวคำขอโทษต่อแม่ทัพภาคที่ ๒ แล้ว ซึ่งแม่ทัพภาคที่ ๒ ยืนยันต่อสาธารณชนว่าไม่ติดใจกรณีไม่ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ถูกร้องและแม่ทัพภาคที่ ๒ และไม่มีผลกระทบต่องานของกองทัพ

๔. พยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นบทสนทนาที่ได้มาจากการบันทึกเสียงหรือการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยปราศจากความยินยอมจากคู่สนทนา ซึ่งเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลโดยฝ่าฝืนกฎหมายและหลักนิติธรรม ทั้งอาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ นอกจากนี้ กรณีตามคำร้องเป็นการพิจารณาความผิดทางจริยธรรมซึ่งมีมาตรฐานสูงกว่ากฎหมายทั่วไป เมื่อพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดยังไม่ปรากฏชัด การนำพยานหลักฐานที่แม้แต่ในคดีอาญายังไม่อาจรับฟังได้มาใช้ในกระบวนการพิจารณาทางจริยธรรม อาจไม่สอดคล้องกับหลักความเหมาะสมและขัดต่อหลักนิติธรรม นอกจากนี้ การนำข้อความตามคลิปเสียงที่เป็นบทสนทนาในภาษาต่างประเทศซึ่งยังไม่ได้มีการแปลโดยผู้มีอำนาจหรือผ่านการรับรองความถูกต้องโดยหน่วยงานของรัฐที่น่าเชื่อถือมาใช้ในกระบวนการพิจารณาของศาล ไม่อาจรับฟังได้

๕. การกำหนดนโยบายระหว่างประเทศเป็นกิจการของฝ่ายบริหารโดยแท้และต้องได้รับการตรวจสอบทางการเมืองเท่านั้น ดังเช่น แนวคิด “การกระทำทางรัฐบาล” (Act of Government) หรือแนวคิด “ดุลพินิจทางการเมือง” (Political Question) แม้ศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยมีคำวินิจฉัยที่ชัดเจนในเรื่องนี้ แต่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเคยมีรายงานการศึกษาเรื่องดังกล่าว ได้แก่ “การกระทำทางรัฐบาล

ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ” ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวทางที่ศาลในต่างประเทศจำกัดอำนาจของตนเองไม่ให้เข้าไปวินิจฉัย การใช้ดุลพินิจทางการเมือง และปล่อยให้กลไกทางการเมืองทำหน้าที่ตรวจสอบกันเอง โดยเฉพาะในระบบรัฐสภา ที่มีกลไกการตรวจสอบทางการเมืองอยู่แล้ว

๖. การเจรจากับ สมเด็จพระสันตะปาปา เป็นการใช้ความซื่อสัตย์ (Good Faith) และสุจริตอย่างแท้จริง วัตถุประสงค์ในการเจรจามีขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม แม้จะมีข้อโต้แย้งว่าอาจมีอ้อยอิ่งบางส่วนที่ไม่เหมาะสม แต่เมื่อคำนึงถึงสถานการณ์การเจรจาเฉพาะหน้า จะเห็นว่า ผู้ถูกร้องแสดงออกอย่างชัดเจนที่จะยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง อีกทั้งสาระสำคัญของการเจรจาดังกล่าว ผู้ถูกร้องนำมาแจ้งแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยไม่ปิดบัง การสนทนาไม่มีข้อความใด ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องจะนำผลประโยชน์ของประเทศไปแลกเปลี่ยนกับต่างชาติ ไม่มีการกระทำ หรือเจตนาที่จะทำให้ประเทศต้องเสียเกียรติภูมิหรือผลประโยชน์ของชาติ หรือทำให้กระทบต่อเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย และไม่ได้ทำให้ประเทศ ต้องได้รับความเสียหายหรือเสียผลประโยชน์ กรณีไม่มีข้อเท็จจริงอันจะถือว่าผู้ถูกร้องไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ หรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการใด อันถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการ ของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ และประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกร้องจึงขออนุญาตต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. ขอไต่สวนพยานบุคคล จำนวน ๕ ปาก ได้แก่ (๑) นายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะผู้ทำงานร่วมกับผู้บัญชาการเหล่าทัพทุกเหล่าทัพ และเป็นบุคคล ที่ทราบเจตนาอันแท้จริงของผู้ถูกร้องในการสนทนากับ สมเด็จพระสันตะปาปา (๒) นายอรรษิษฐ์ สัมพันธรัตน์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้สั่งการฝ่ายปกครองด้านชายแดน (๓) พลเอก ภูชงค์ รัตนวรรณ ข้าราชการบำนาญ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านกัมพูชา ซึ่งปฏิบัติงานในกัมพูชามาตั้งแต่ยศร้อยโท และทำงานอยู่กับ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ มาตั้งแต่ดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๒ และผู้บัญชาการ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ อย่างต่อเนื่อง (๔) พลโท พุฒิพงษ์ ชีพสมุทร รองเจ้ากรมพระธรรมนูญ

ในฐานะผู้ชำนาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงของทหารและอำนาจอธิปไตยของประเทศ และ (๕) นายธนาธิป อุปัติศฤงค์ อดีตทูตไทยประจำประเทศญี่ปุ่น ฟิlippินส์ และรัสเซีย ในฐานะผู้ชำนาญด้านการต่างประเทศ และสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางการทูตในการเจรจาแบบไม่เป็นทางการ

๒. ขอให้ยกเลิกคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้ถูกร้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ นายกรัฐมนตรีไปพลางก่อนจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่า การสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง เนื่องจากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง กรณีไม่มีเหตุเปลี่ยนแปลงคำสั่ง ให้ยกคำขอ ส่วนคำขอให้ไต่สวนพยานบุคคล นั้น เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ให้ไต่สวนพยานบุคคล จำนวน ๒ ปาก ได้แก่ นายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ถูกร้อง ซึ่งให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

๑. นายฉัตรชัย บางชวด ให้ถ้อยคำไว้ว่า สภาความมั่นคงแห่งชาติมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยตำแหน่ง อย่างไรก็ดี นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งมอบหมายให้ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานแทนตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๖๗ สำหรับการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น นายภูมิธรรม เวชยชัย เป็นประธานการประชุม โดยผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุม และมีคำสั่งทางนโยบายหลายประเด็นเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานอย่างมีเอกภาพ รายละเอียดปรากฏตามรายงานการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ หน้า ๓ หน้า ๙ หน้า ๒๑ และหน้า ๒๗ (เอกสารหมายเลข ศ ๗) และที่ประชุมมีมติให้ฝ่ายกองทัพอากาศกำหนดเวลาเปิด - ปิดจุดผ่านแดนด้วย ทั้งนี้ สำหรับผลการประชุมนั้น หากมีเรื่องสำคัญเชิงนโยบายที่ต้องตัดสินใจระดับสูง ก่อนนำไปปฏิบัติ นายกรัฐมนตรีต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนด้วย แม้จะมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีแล้ว

ส่วนวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ช่วงบ่ายนั้น ไม่มีกำหนดนัดประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีเพียงกำหนดนัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น อย่างไรก็ดี การประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวถูกเลื่อนออกไป เนื่องจากช่วงเช้าของวันดังกล่าวมีการประชุมที่บ้านพิษณุโลก และผู้ถูกร้องสั่งการให้มีการจัดตั้งทีมไทยแลนด์หรือศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

(ศบ.ทก.) ขึ้น ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องครบถ้วนอยู่แล้ว ทั้งนี้ ศบ.ทก. มีอำนาจแตกต่างจากสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติทำหน้าที่เสนอแนะและกำหนดนโยบายซึ่งเป็นกรอบทิศทางหลัก ส่วน ศบ.ทก. มีหน้าที่รับนโยบายจากสภาความมั่นคงแห่งชาติมากำหนดรายละเอียดมาตรการและแนวทางดำเนินการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

สำหรับการสนทนาของผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา เมื่อวันที ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น พยานทราบเรื่องเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ โดยผู้ถูกร้องแจ้งสรุปผลการหารืออย่างไม่เป็นทางการต่อที่ประชุมว่า สมเด็จพระสันตะปาปา เรียกร้องให้ฝ่ายไทยเปิดจุดผ่านแดนก่อน แล้วฝ่ายกัมพูชาจะเปิดตามมาในอีก ๕ ชั่วโมง รวมทั้งขอให้ฝ่ายไทยปรับกำลังทหารด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายละเอียดการหารือตามข้อความในคลิปเสียง พยานทราบเรื่องคลิปเสียงในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ และไม่ทราบเจตนาที่แท้จริงของผู้ถูกร้อง ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้นำระดับโลกของประเทศมหาอำนาจมีการพูดคุยทางโทรศัพท์อย่างที่รับทราบกันเป็นเรื่องปกติ โดยหากเป็นการพูดคุยอย่างเป็นทางการในการกิจด้านความมั่นคงจะมีทีมงานร่วมอยู่ด้วย แต่หากเป็นการพูดคุยส่วนตัวก็ขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะพูดคุยและไม่ต้องแจ้งให้บุคคลใดทราบ รวมถึงไม่มีล่ามด้วย พยานเห็นว่า การทำงานด้านความมั่นคงโดยหลักการสามารถพูดคุยทางลับได้ แต่หากถูกเผยแพร่ออกมา ก็จะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบ กรณีคลิปเสียงนั้น พยานเห็นว่า ถ้อยคำที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ ว่าเป็นฝ่ายตรงกันข้ามยังไม่ได้มีผลในทางปฏิบัติและไม่มีข้อสั่งการใด ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะการปฏิบัติงานของแม่ทัพภาคที่ ๒ ส่วนข้อเรียกร้องของ สมเด็จพระสันตะปาปา นั้น ยังคงเป็นไปตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ และไม่มีข้อสั่งการให้เปิดหรือปิดจุดผ่านแดนตามที่ สมเด็จพระสันตะปาปา เรียกร้อง โดยทั้งสองประเด็นดังกล่าว เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วถือว่ายังไม่กระทบต่อความมั่นคง ส่วนประเด็นเกียรติภูมิของประเทศนั้น เมื่อผู้ถูกร้องแจ้งต่อที่ประชุมแล้วว่า ไม่ได้ยินยอมตามที่ สมเด็จพระสันตะปาปา เรียกร้อง ถือว่ายังไม่เสียเกียรติภูมิของประเทศ ทั้งนี้ พยานทราบว่าฝ่ายกองทัพบกมีหนังสือขอให้มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเพื่อพิจารณาเรื่องมาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เกี่ยวกับการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต พยานในฐานะเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน

ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีกฎหมายหรือสัญญาที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา การฟ้องร้องในภายหลัง ต่อมาเมื่อมีการตั้ง ศบ.ทก. แล้ว ได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าหารือในที่ประชุมด้วย ท้ายที่สุดได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ แล้ว

๒. ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำว่า ตนได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๗ และเป็นประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยตำแหน่ง แต่มอบหมายให้นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่แทน ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติเนื่องจากมีเหตุการณ์ข้อพิพาทชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ต้องได้ข้อสรุปเพื่อให้ฝ่ายกองทัพสามารถดำเนินการได้ทันทีโดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการเปิด - ปิดจุดผ่านแดน ซึ่งผลของการเข้าร่วมประชุมดังกล่าวทำให้ฝ่ายกองทัพสามารถกำหนด มาตรการควบคุมการเปิด - ปิดจุดผ่านแดนได้ทันทีในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้อง ทราบผ่านการรายงานว่าเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ ฝ่ายกองทัพมีหนังสือขอคำแนะนำเรื่องมาตรการ ยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เกี่ยวกับการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สำหรับเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น เกิดขึ้นเนื่องจากขณะที่ นายฮวด อยู่ที่ประเทศกัมพูชา นายฮวด ส่งข้อความถึงผู้ถูกร้องว่ามีข้อความสำคัญจาก สมเด็จฮุน เซน จะแจ้งให้ทราบ ผู้ถูกร้องนัดเจอกับ นายฮวด ที่โรงแรมโรสวูด กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงแรมของครอบครัวผู้ถูกร้อง โดยผู้ถูกร้องประชุมอยู่กับ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อ นายฮวด เดินทางมาถึงพร้อมกับภรรยา ผู้ถูกร้องเชิญ นายฮวด เข้าร่วมพูดคุยกับคณะที่อยู่ด้วยกันทั้งหมด นายฮวด แจ้งว่า สมเด็จฮุน เซน ไม่พอใจกระทรวงการต่างประเทศที่กล่าวถึงมาตรการตัดกระแสไฟฟ้า และระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นการข่มขู่ฝ่ายกัมพูชา รวมทั้งไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ ที่กล่าวในงานหนึ่งทำนองว่าจะสู้หรือจะลุย เนื่องจากมีลักษณะทำนองว่าฝ่ายไทยจะเป็นฝ่ายเริ่มก่อน โดย นายฮวด แจ้งว่าหากเปิดด่านก็จบเรื่อง ซึ่งผู้ถูกร้องแจ้งว่าต้องปรึกษากับฝ่ายกองทัพก่อน ต่อมา นายฮวด พยายามติดต่อกับ สมเด็จฮุน เซน แต่ติดต่อไม่ได้ จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องมีธุระจึงแยกตัวออกมาจากที่ประชุมและกลับไปก่อน หลังจากนั้น เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ นาฬิกา นายฮวด โทรศัพท์ติดต่อผู้ถูกร้องว่า สมเด็จฮุน เซน ซึ่งอยู่ที่ประเทศกัมพูชา จะขอพ่วงสายพูดคุยด้วย

แบบสามคนในลักษณะการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม (Conference Call) โดยผู้ถูกร้องและ นายฮวด อยู่ที่ประเทศไทย สมเด็จพระสันตะปาปา อยู่ที่ประเทศกัมพูชา และ นายฮวด ทำหน้าที่ล่าม ก่อนที่จะพ่วงสายของ สมเด็จพระสันตะปาปา นายฮวด กล่าวว่าให้คุยแบบหลนกับลุงคุยกัน แล้ว สมเด็จพระสันตะปาปา จะใจอ่อน ผู้ถูกร้อง มีเป้าหมายว่าจะพูดคุยตามที่ได้รับการปรึกษาร่วมกับคณะที่โรงแรมโรสวูดอยู่แล้วและไม่มีทางตกลงเปิดด่านก่อน อย่างแน่นอน จึงตัดสินใจเจรจาอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้การพูดคุยอย่างนุ่มนวล มีมารยาท และให้เกียรติ สมเด็จพระสันตะปาปา ในฐานะเป็นผู้อาวุโสและเป็นบุคคลสำคัญซึ่งเป็นที่รับรู้กันอยู่แล้วว่ามีอิทธิพล ในการขับเคลื่อนทุกด้านของกัมพูชา ด้วยถ้อยคำตามที่ปรากฏในคลิปเสียงจริง ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องเคยพบกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ไม่เกิน ๕ ครั้ง และเคยโทรศัพท์พูดคุยกับ สมเด็จพระสันตะปาปา เพียง ๒ ครั้งเท่านั้น ผู้ถูกร้องทราบว่าผู้ที่มิอำนาจสั่งเปิด - ปิดด่านของกัมพูชา คือ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรี แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา แต่เหตุที่ผู้ถูกร้องพูดคุยกับ สมเด็จพระสันตะปาปา เนื่องจากบุคคลทั้งสอง มีการพูดคุยกันอยู่แล้วในฐานะบิดาและบุตร ส่วนถ้อยคำที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ นั้น เนื่องจาก ผู้ถูกร้องทราบว่า สมเด็จพระสันตะปาปา ไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ อย่างมาก จึงพยายามพูดคุยโดยใช้เทคนิคการเจรจา เพื่อแยกตัวบุคคลออกจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยผู้ถูกร้องไม่มีเหตุที่ไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นการส่วนตัว สำหรับถ้อยคำที่พูดว่าให้เห็นใจหลานหนอยนั้น เนื่องจากผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วว่า ฝ่ายกัมพูชามักบิดเบือนและไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ดังนั้น เมื่อมีโอกาสพูดคุยในช่องทางที่ไม่เป็นทางการ ผู้ถูกร้องจึงพูดเพื่อให้สถานการณ์เบาลงและไม่ตึงเครียด นอกจากนี้ ถ้อยคำที่พูดว่าอยากได้อะไรก็ให้บอกมา เดียวจะจัดการให้นั้น ความจริงแล้วผู้ถูกร้องรู้สึกไม่พอใจที่ สมเด็จพระสันตะปาปา โพสต์เฟซบุ๊กสร้างกระแส บั่นป่วนวุ่นวายภายในประเทศและต้องการให้หยุดโพสต์ ผู้ถูกร้องพูดเพื่อให้ สมเด็จพระสันตะปาปา บอกความต้องการ เพื่อจะได้ตกลงกันให้เข้าใจเท่านั้น

กรณีการเจรจาเรื่องการเปิดด่านที่ สมเด็จพระสันตะปาปา เรียกร้องนั้น ผู้ถูกร้องไม่ยินยอมเนื่องจาก เป็นการเสียเกียรติภูมิของประเทศ จึงแจ้งต่อ สมเด็จพระสันตะปาปา ว่าจะนำเรื่องดังกล่าวไปประชุมกับผู้เกี่ยวข้อง ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ก่อน ภายหลังจากที่ได้พูดคุยกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ผู้ถูกร้อง แจ้งสรุปผลการพูดคุยให้ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี และ นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทราบทันที รวมทั้งนัดประชุมกับฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กที่บ้านพิษณุโลก ในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งผู้ถูกร้องนำสรุปผลการพูดคุยดังกล่าวแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการเหล่าทัพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติทราบด้วยแล้ว ในการประชุมดังกล่าวฝ่ายกองทัพแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมว่าฝ่ายกัมพูชาแถลงผลการประชุม JBC โดยไม่เป็นไปตามที่ตกลง ผู้ถูกร้องสั่งการให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศพิมพ์ข้อความแจ้งไปยังฝ่ายกัมพูชาว่าไม่สามารถเปิดด่านให้ได้ด้วยเหตุผลหลายประการ แต่ยังไม่ทันดำเนินการแล้วเสร็จ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส ได้มีคำสั่งให้ฝ่ายกัมพูชาดำเนินการเช่นกัน ต่อมาในวันดังกล่าวผู้ถูกร้องแถลงข่าวตั้งทีมไทยแลนด์หรือ ศบ.ทก. ขึ้น เนื่องจากผู้ถูกร้องเห็นว่าเป็นการดำเนินการทำนองเดียวกับกรณีเกิดเหตุอุทกภัยซึ่งจะมีส่วนหน้าที่มีอำนาจตัดสินใจและจัดการแก้ไขปัญหา รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรัฐบาลได้อย่างทันท่วงที โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนหรือกระบวนการเหมือนสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ใช้เวลานาน ทั้งนี้ ในส่วนของผลกระทบทางเศรษฐกิจกรณีมีการปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา นั้น ผู้ถูกร้องให้ข้อมูลว่าฝ่ายไทยมีผลกระทบหรือมีความเสียหายน้อยกว่ามากเนื่องจากกัมพูชาเป็นฝ่ายที่ต้องพึ่งพาไทย

ผู้ถูกร้องเห็นว่า การเจรจาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้นำในแต่ละประเทศนั้น ทั่วโลกมีการใช้กันอยู่อย่างแพร่หลาย เพียงแต่ไม่มีการนำมาเผยแพร่แบบที่ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส ทำ ซึ่งทั่วโลกรวมถึงองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ประณามกัมพูชาในเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องยอมรับว่าการใช้ถ้อยคำบางคำอาจไม่เหมาะสม ซึ่งหากทราบว่าจะมีการเปิดเผยในภายหลัง ผู้ถูกร้องจะต้องปรับภาษาที่ใช้แต่วัตถุประสงค์ในการเจรจายังคงเหมือนเดิม ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องทราบว่าหากเป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้นำจะเป็นการเจรจาผ่านกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งทั้งสองประเทศทราบว่าการบันทึกวิดีโอหรือเสียงไว้และไม่สามารถเปิดเผยได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายก่อน อย่างไรก็ตาม การเจรจาอย่างไม่เป็นทางการของผู้ถูกร้องดังกล่าวใช้แนวทางจากหนังสือ “Getting to Yes : Negotiating Agreement without Giving In” โดยใช้หลักการเจรจาที่นุ่มนวล เมื่อจบการสนทนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตรต่อไปได้แบบ Win - Win Situation การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศก่อนเสมอ รวมทั้งผู้ถูกร้องไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ จากฝ่ายกัมพูชาทั้งสิ้น ไม่มีการสละหรือยอมให้แก่ฝ่ายกัมพูชา การกระทำของผู้ถูกร้องไม่ได้มีผลเปลี่ยนแปลงการเปิดหรือปิดด่าน นอกจากนี้ ผลจากการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการดังกล่าวมิใช่เหตุที่ทำให้เกิดการปะทะเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ดังนั้น ผู้ถูกร้องไม่ได้ทำให้ประเทศต้องเสียเกียรติภูมิและเสียผลประโยชน์

ผู้ร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำร้องและการไต่สวนพยานบุคคลสรุปได้ดังนี้

๑. กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่ามีการพบกันของผู้ถูกร้อง นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี กับ นายฮวด และภรรยา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่ได้นำพยานหลักฐานหรืออ้างบุคคลใด ๆ ที่อยู่ในเหตุการณ์การสนทนากับ นายฮวด ทั้งที่หากข้ออ้างเป็นจริงสามารถนำมายืนยันต่อศาลได้โดยง่าย การอ้างเพียงคำกล่าวลอย ๆ บ่งชี้ว่าขณะพบกันที่โรงแรมโรสวูด กรุงเทพมหานคร บุคคลดังกล่าวมิได้อยู่ในเหตุการณ์ นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้องทราบดีว่า ปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา เป็นปัญหาร้ายแรงและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ นายฮวด ไม่ใช่เอกอัครราชทูตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาประจำประเทศไทย แต่เป็นคนสนิทของ สมเด็จฮุน เซน ประกอบกับการที่ นายฮวด มีหมายเลขโทรศัพท์ส่วนตัวของผู้ถูกร้องแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีความสนิทสนมกับ สมเด็จฮุน เซน และ นายฮวด จนสามารถไปมาหาสู่และติดต่อกันเป็นการส่วนตัวได้ เชื่อได้ว่าแท้จริงแล้ว เหตุการณ์ในวันดังกล่าวเป็นการนัดหมายส่วนตัวระหว่างผู้ถูกร้องกับ นายฮวด เพื่อพูดคุยตกลงกับ สมเด็จฮุน เซน เรื่องกำหนดเวลาเปิด - ปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ตามความต้องการของ สมเด็จฮุน เซน ตั้งแต่แรก

๒. ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องรายงานผลการเจรจากับ สมเด็จฮุน เซน ต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง ไม่มีเหตุผลสมควรที่ผู้ถูกร้องจะต้องยกเลิกการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ได้นัดหมายไว้ก่อนแล้ว และจัดประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กซึ่งไม่มีกฎหมายรองรับ และตามเอกสารแนบท้าย คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องปรากฏเพียงข้อมูลการแถลงข่าวซึ่งไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงการเจรจากับ สมเด็จฮุน เซน ให้ที่ประชุมทราบ สอดคล้องกับคำเบิกความของ นายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ยอมรับว่าไม่ทราบรายละเอียดการเจรจาระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จฮุน เซน มาก่อน และเพิ่งทราบถึงรายละเอียดที่แท้จริงจากคลิปเสียงที่เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ เชื่อได้ว่าแท้จริงแล้วผู้ถูกร้องมีเจตนาปกปิดการเจรจาระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จฮุน เซน เป็นความลับ และวางแผนที่จะไม่พิจารณามาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เช่น การตัดกระแสไฟฟ้าและการระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต

ซึ่งเสนอเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ถูกยกเลิกไป เพราะเกรงว่า สมเด็จพระสันตะปาปา จะไม่พอใจ อีกทั้งผู้ถูกร้องยังโน้มน้าวบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เห็นด้วยกับการที่จะกำหนดเวลาเปิด - ปิดด่านให้ตรงกับฝ่ายกัมพูชาตามที่ผู้ถูกร้องให้คำมั่นสัญญา กับ สมเด็จพระสันตะปาปา

๓. กรณีปัญหาความมั่นคงและภัยคุกคามตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา อยู่ในหน้าที่และอำนาจโดยตรงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ การตั้งคณะที่ปรึกษาหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องกระทำผ่านความเห็นชอบของสภาความมั่นคงแห่งชาติก่อน ตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ การแต่งตั้ง ศบ.ทก. ขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่แทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๔. กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นการกล่าวพาดพิงให้ร้ายและลดความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยต่อหน้าผู้นำต่างชาติที่กำลังมีข้อขัดแย้งกัน แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ถูกร้องที่ไม่แยกผลประโยชน์ส่วนตนออกจากปัญหาของประเทศ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังแสดงท่าทียอมอ่อนข้อและเสนอตนว่าจะสนองทุกความต้องการของผู้นำกัมพูชา โดยมีได้รักษาจุดยืนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ เป็นการนำผลประโยชน์ของชาติไปแลกกับประโยชน์ทางการเมืองระยะสั้นของตนเองเท่านั้น พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องตามคลิปเสียงเป็นการพยายามบิดเบือนหลักการสำคัญของหลักการเจรจา “Getting to Yes” เพราะผู้ถูกร้องเลือกโจมตีแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเป็นฝ่ายตนเอง และยอมยกประโยชน์ฝ่ายตนให้กับคู่กรณีทั้งหมด ขัดกับหลักการแยกบุคคลออกจากปัญหาและหลักการเจรจาโดยต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์อย่างสิ้นเชิง

๕. การที่ผู้ถูกร้องยอมให้ นายฮวด เข้าพบโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยบันทึกถ้อยคำหรือรายงานอย่างเป็นทางการและปราศจากมาตรการรักษาความลับหรือกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลใด ๆ เป็นการดำเนินการที่ขาดความโปร่งใสและไม่เป็นตามหลักปฏิบัติของทางราชการในการเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งยังทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความลับและผลประโยชน์ของชาติ

ผู้ถูกร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการไต่สวนพยานบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องมอบหมายให้ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติแทน การนัดประชุมหรือยกเลิกประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ

อยู่ในดุลพินิจของ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี ส่วนการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุมด้วยนั้น เป็นการเข้าประชุมในฐานะนายกรัฐมนตรี มิใช่ในฐานะประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สาเหตุของการเข้าร่วมประชุมเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่ปกติบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ซึ่งผู้ถูกร้องรับทราบและให้ความร่วมมือกับกองทัพบกตลอดอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ปะทะบริเวณช่องบก อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ฝ่ายกัมพูชาพยายามนำประเด็นดังกล่าวเข้าสู่ระดับสากล รวมถึงมีการเพิ่มกำลังและยุทโธปกรณ์บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา อย่างมีนัยสำคัญ จากสถานการณ์ที่ไม่มีทีท่าว่าจะคลี่คลายลง ผู้ถูกร้องเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนประกอบกับพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๗ (๔) กำหนดให้กรณีสภาความมั่นคงแห่งชาติ กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหากับความมั่นคงแห่งชาติต้องมีการเสนอนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการโดยไม่ต้องนำมติดังกล่าวเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก ผู้ถูกร้องจึงเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณามาตรการและอนุมัติการดำเนินการเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้ง เป็นผลให้กองทัพบกสามารถปฏิบัติการตามมาตรการควบคุมระยะเวลาเปิด - ปิด จุดผ่านแดนทุกประเภทตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ทันทีในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘

๒. เมื่อสถานการณ์ความไม่สงบระหว่างไทยกับกัมพูชาทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากขึ้น ผู้ถูกร้องไม่ปิดกั้นการแสวงหาโอกาสในการเจรจาด้วยแนวทางสันติวิธีไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตามเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบและความมั่นคงของประเทศชาติ หลังจากมีการประชุม JBC ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ สถานการณ์ความตึงเครียดยังไม่คลี่คลายและการเจรจาอย่างเป็นทางการไม่สามารถให้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง อีกทั้ง สมเด็จฮุน เซน ยังเผยแพร่ข้อความทางเฟซบุ๊กที่ไม่ตรงกับผลการประชุม ทำให้รัฐบาลไทยต้องแถลงผลการประชุมดังกล่าวว่าไม่ได้ยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และมีได้มีการหารือประเด็นแผนที่ฝ่ายกัมพูชาอ้าง เมื่อ นายฮวด ประสานขอเข้าพบผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องหารือกับเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแล้วเห็นว่าสมควรให้เข้าพบเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นระหว่างสองประเทศที่อาจเป็นประโยชน์ สำหรับการสนทนากับ สมเด็จฮุน เซน นั้น แม้ สมเด็จฮุน เซน ไม่ใช่ผู้นำประเทศโดยตำแหน่ง แต่เป็นผู้มีบทบาททางการเมืองที่สำคัญของกัมพูชา ซึ่งเป็นหนึ่งในช่องทางที่จะสามารถช่วยลดความตึงเครียดของสถานการณ์ลงได้บ้าง

๓. ผู้ถูกร้องไม่เคยมีความคิดหรือสั่งการให้มีการปลดหรือโยกย้ายแม่ทัพภาคที่ ๒ อีกทั้งอำนาจปลดหรือโยกย้ายแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นของสภากลาโหมซึ่งมีองค์ประกอบของฝ่ายการเมืองเพียงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเท่านั้น ผู้ถูกร้องไม่ใช่สมาชิกของสภากลาโหม

๔. วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเห็นว่าสถานการณ์มีแนวโน้มว่าจะไม่คลี่คลายและหากปล่อยให้นานเข้าอาจส่งผลให้ตอบสนองไม่ทันการณ์ จึงเสนอให้มีการตั้งทีมไทยแลนด์ขึ้นโดยนำแนวคิดมาจากการตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมในภาวะฉุกเฉินให้เป็นเอกภาพ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง ศบ.ทก. ขึ้น โดยการจัดตั้ง ศบ.ทก. มิใช่การแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อทำหน้าที่แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ แต่เป็นการสนับสนุนและผลักดันการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการของสภาความมั่นคงแห่งชาติให้มีเอกภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ ศบ.ทก. ยังต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี เพื่อทราบเป็นระยะ ศบ.ทก. มิได้มีอำนาจเหนือไปกว่าสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๕. การประชุมหรือเพื่อประเมินสถานการณ์และแนวทางการดำเนินการภายหลังรัฐบาลกัมพูชาประกาศยุติการซื้อสัญญาถ่านหินและกระแสไฟฟ้าจากไทยในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ถูกเลื่อนไปนั้น มิใช่การประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ หากแต่เป็นการประชุมภายในของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติที่มีผู้อำนวยการกองความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้านเป็นประธานและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมหารือเพื่อจัดเตรียมข้อมูลเท่านั้น การเลื่อนการประชุมดังกล่าวมิได้เป็นผลสืบเนื่องจากการสนทนาของผู้ถูกร้องกับ สมเด็จฮุน เซน ผู้ถูกร้องไม่เคยนำข้อมูลความลับเกี่ยวกับมาตรการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาอินเทอร์เน็ทไปแจ้งแก่ สมเด็จฮุน เซน ทราบการสนทนาของผู้ถูกร้องกับ สมเด็จฮุน เซน เกี่ยวกับมาตรการดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งย้ำว่าเรื่องดังกล่าวเป็นความเข้าใจผิดว่ารัฐบาลออกแถลงการณ์จะตัดการจ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาไปยังกัมพูชา

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นำพยานหลักฐานที่ได้รับจากการไต่สวนในคดีคำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๗ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๖๗) เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และ นายพิชิต ชื่นบาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง มารวมสำนวนเพื่อใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ และพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำเบิกความในวันไต่สวนพยาน คำแถลงการณ์ปิดคดีของคู่กรณี และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ นายภูมิธรรม เวชยชัย เป็นประธานในการประชุม และผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแนวทางรองรับสถานการณ์ด้านความมั่นคงกับกัมพูชา รวม ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการต่างประเทศ ด้านการทหาร ด้านชายแดน และด้านการสื่อสาร สำหรับด้านชายแดนนั้น ให้กองทัพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมจุดผ่านแดน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวนโยบายของรัฐบาล โดยพิจารณาจากเบาไปหาหนักและเท่าที่จำเป็น ๔ ระดับ คือ (๑) การจำกัดบุคคลเข้า - ออกจุดผ่านแดนทุกประเภทตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลประเภทนักท่องเที่ยว กลุ่มบุคคลที่ต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับธุรกิจการพนัน หรือกลุ่มอาชญากรรม แก๊งคอลเซนเตอร์ (๒) การระงับหรือปรับลดวัน/เวลา เปิด - ปิด ทำการจุดผ่านแดน ทุกประเภทตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ให้พิจารณาลดจำนวนชั่วโมงในแต่ละวัน หรือลดจำนวนวัน ในแต่ละสัปดาห์ โดยในแต่ละเขตท้องที่พิจารณาตามความเหมาะสม (๓) การปิดจุดผ่านแดนบางพื้นที่ หรือตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ให้พิจารณาเฉพาะมีเหตุจำเป็นด้านความมั่นคง และ (๔) ดำเนินการ ปิดจุดผ่านแดนทุกประเภทตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ กองทัพบกมีคำสั่งที่ ๘๐๖/๒๕๖๘ เรื่อง ควบคุมการเปิด - ปิด จุดผ่านแดนทุกประเภทตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ให้กองทัพภาคที่ ๑ โดยผู้บัญชาการกองกำลังบูรพา และกองทัพภาคที่ ๒ โดยผู้บัญชาการกองกำลังสุรนารี มีอำนาจกำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่จำเป็นและเหมาะสม ในการผ่านแดนบริเวณจุดผ่านแดนทุกประเภท ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ในส่วนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการค้าขาย

และความเป็นอยู่ของประชาชนของทั้งสองประเทศที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นเพื่อปกป้องอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศไทย และการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวไทย ให้มีอำนาจกำหนดให้เปิดหรือปิดจุดผ่านแดนแห่งใดแห่งหนึ่งหรือทุกแห่งตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ภายใต้เงื่อนไขหรือเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เหมาะสมได้

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ กองบัญชาการกองทัพไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๓๐๐/๘๕๐ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ เรื่อง ขอนำเรื่องมาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การค้ามนุษย์ และบ่อนการพนันในกัมพูชาเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยเร่งด่วน โดยเสนอยกระดับมาตรการป้องกันและปราบปราม เช่น การตัดกระแสไฟฟ้า การระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ส่งเข้าไปในพื้นที่บ่อนการพนันและสแกมเมอร์ การควบคุมสินค้าและยุทธโศปกรณ์ที่อาจนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีและอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ ทั้งนี้ ในวันเดียวกันปรากฏข่าวว่า โฆษกกระทรวงการต่างประเทศแถลงข่าวเรื่อง พัฒนาการสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ว่ามาตรการควบคุมจุดผ่านแดนยังดำเนินต่อไปตามการประเมินของฝ่ายความมั่นคงเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่และความปลอดภัยของประชาชนทั้งสองฝั่งชายแดน รวมถึงจะมีการเสนอตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ส่งเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นบ่อนการพนันและสแกมเมอร์ การควบคุมสินค้าและยุทธโศปกรณ์ที่อาจนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีและอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ ต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา โพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊ก ประกาศยุติการซื้อสัญญาณอินเทอร์เน็ตและกระแสไฟฟ้าจากไทย รวมถึงงดออกอากาศภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ของไทย

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง รักษาราชการแทนรองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหนังสือเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องประชุมในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๔.๐๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา เพื่อประเมินสถานการณ์และแนวทางการดำเนินการภายหลังรัฐบาลกัมพูชาประกาศยุติการซื้อสัญญาณโทรคมนาคมและกระแสไฟฟ้าจากไทย ประกอบด้วย ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง

ผู้ถูกร้อง : วันนี้ได้คุยกับพี่สาวเรื่องชายแดน ก็เข้าใจตรงกันว่า ทั้งท่านฮุน เซน ทั้งอิง ก้อยอยากให้สองประเทศสงบสุข ไม่อยากให้ Uncle ไปฟังคนที่เขามุ่งตรงข้ามกับเรา เพราะว่าพอไปฟัง

ฝั่งตรงข้ามอย่างพวกแม่ทัพภาค ๒ เป็นคนของฝั่งตรงข้ามหมดเลย ซึ่งพอไปฟังอย่างนั้นเสร็จ ก็ไม่อยากให้ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือโกรธ เพราะจริง ๆ แล้วไม่ใช่ความตั้งใจของเราเลยคะ เพราะตอนนั้นทางนั้นเขาอยากจะดูเห่ เขาก็จะพูดอะไรออกมาที่มันไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ แต่จริง ๆ ที่เราต้องการคือต้องการความสงบสุขให้เกิดขึ้นเหมือนก่อนที่จะปะทะกันที่ชายแดน บอกว่าให้ท่านฮุน เซน เห็นใจหลานหน่อย เพราะว่าตอนนี้คนในประเทศไทยเขาไล่เราไปเป็นนายกฯ ที่เขมรหมดแล้ว จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไร ก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้

นายฮวด (แปล) : ขั้นตอนที่หนึ่งอยากให้ชายแดนเปิดปกติเหมือนก่อนเกิดเหตุ

ผู้ถูกร้อง : โอเคค่ะ ตรงกัน

นายฮวด (แปล) : จริง ๆ เหตุการณ์เรื่องปิดชายแดนฝั่งไทยเป็นคนเริ่มก่อน เพราะฉะนั้นถ้าฝ่ายไทยถอนคำสั่ง กัมพูชาก็ตามเลย เปิดปกติ เพราะว่าเราก็มีความผิดหวังเรื่องหนึ่งแล้วที่การมีปัญหากันที่ช่องบก เราก็พยายามตามที่ฝ่ายไทยต้องการ เราก็โอเค ทำตามนะ แต่ขอให้สถานการณ์เข้าภาวะปกติ แต่ว่าเราถอยแล้ว เราถอนแล้ว เราปรับกำลังแล้ว แต่ฝั่งไทยยังเอาเรื่องด้านมากดดัน ฉะนั้นอยากให้ท่านนายกฯ ช่วยให้ฝั่งไทยถอนเรื่องการปิดด่าน ถ้าถอน ฝ่ายกัมพูชาจะถอนเรื่องการห้ามนำเข้าสินค้าเกษตร นำเข้าอะไรทุกอย่างก็ถอนหมด

ผู้ถูกร้อง : คือตอนนี้รัฐบาลโดนโจมตีหนักมาก เพราะว่าพอตอนที่ท่านสมเด็จ ออกมาพูดกับท่านฮุน มาเนต ที่บอกว่าจะตัดน้ำตัดไฟ คืออันนั้นต้องขอโทษด้วย เพราะจริง ๆ ต่างประเทศแค่รายงานขั้นตอนว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ต่อไปประเทศไทยจะอย่างไร คือเหมือนอธิบายขั้นตอนให้ฟังไม่ได้บอกว่าจะทำ แต่ตอนนี้เหมือนกับเริ่มตัดหนัง ตัดละคร คือทำทุกอย่างหมดแล้ว จริง ๆ ถ้าจะให้มันโอเคทั้งสองฝ่าย เหมือนเราต้องพูดพร้อมกันว่าเรากำลังร่วมกันแล้ว รัฐบาลคุยร่วมกันแล้วว่า จะเปิดทุกอย่างให้กลับมาเป็นปกติได้ จะเป็นอឹងกับฮุน มาเนต ก็ได้ หรืออย่างไรก็ได้ เหมือนกับว่าเราได้คุยร่วมกันแล้วทั้งสองฝ่ายอยากกลับมาเป็นเหตุการณ์ปกติ

นายฮวด (แปล) : นายกฯ อึ้ง อยากให้โพสต์โซเชียล ให้นายกฯ โพสต์

ผู้ถูกร้อง : จะโพสต์หรืออย่างไรก็ได้ ให้ท่านฮุน เซน แนะนำก็ได้ เหมือนกับว่าต้องเป็นการตกลงร่วมกัน เพราะตอนนี้ยิ่งกำลังโดนหนักมากเลย

นายฮวด (แปล) : จริง ๆ อยากได้เรื่องเสถียรภาพมาก แต่ทหารมาปิดด่านก่อน อะไรก่อน เริ่มต้นก่อน กดดันก่อน ฉะนั้น ต้องคุยกับทหารว่าพร้อมหรือไม่กับการเปิดด่าน

ผู้ถูกร้อง : พร้อมค่ะ

นายฮวด (แปล) : ทางนี้ตามหมด ทางนี้ตามหมดเลย

ผู้ถูกร้อง : พร้อมค่ะ คือเราเปิดให้อยู่แล้วพี่ฮวด แต่ต้องเป็นการบอกว่าเรตกลงร่วมกันว่าเราเปิด เพราะไม่อย่างนั้น ถ้าอิงยอม ๆ ยอม ๆ หมด อิงก็จะโดน เพราะว่าตอนนี้มันเลยมาถึงเรื่องก่อนด่านแล้ว

นายฮวด (แปล) : อย่างนี้ ท่านนายกฯ อิง ท่านไม่ยากมีว่าการเจรจาเรื่องปิดด่าน เพราะว่าทหารมันเริ่มก่อน ทั้ง ๆ ที่มาหลอกเราให้ปรับกำลัง ปรับกำลังแล้วบอกว่าสถานการณ์ต้องเข้าปกติ ตอนที่ปรับกำลังที่ช่องบกคุยกันเรียบร้อยบอกว่า ถ้าปรับตรงนี้เสร็จเรียบร้อย ทุกอย่างต้องจบ ทหารครบ จบครบ แต่ไม่จบ มาปิดด่านก่อน เหมือนตบหน้า ขอให้นายกฯ พิจารณาด้วยเรื่องนี้ ผมเป็นลูกผู้ชาย คำไหนคำนั้น เพราะว่าฝ่ายไทยเป็นคนเริ่มต้นก่อนและหลอกเรา ทางกัมพูชาเราก็โดนหนักเหมือนกัน เราก็มีมวลชน ดังนั้น ทางฝ่ายไทยเริ่มแล้วไม่เกินห้าชั่วโมง ที่นี้ทุกอย่างก็เข้าปกติเลย หลานที่รัก อาบอกได้เลยถ้าเราไม่มีคำสัญญาเรื่องปรับกำลังแล้ว ทุกอย่างปกติ แต่ว่าทหารไทยไม่ยอมเปิดด่านพรมนี้ ทั้งนี้ ก็มีการห้ามเรื่องการส่งออกเกษตรทั่วชายแดนเลยเพื่อกดดันทหาร เพราะสถานการณ์เหมือนที่รายงานให้นายกฯ ทราบว่า ตอนปรับกำลังที่ช่องบกก็ตกลงกันแล้วว่าจะจบกัน แต่อยู่ดี ๆ ทหารไทยมาปิดด่าน ฉะนั้น ให้กัมพูชาไปเจรจาเปิดด่านดูแล้วไม่สวย ไม่สมควรอย่างยิ่ง ทหารไทยเริ่มก่อน ทางนี้ก็ตามหลัง ไม่เกินห้าชั่วโมง ทุกอย่างปกติ ผมเป็นลูกผู้ชาย

ผู้ถูกร้อง : เดี่ยวจะลองคุยกับทางกลาโหมดู แต่จริง ๆ แล้ว ตอนที่คุย พี่ฮวดลองพูดด้วยแล้วกันว่า ถ้าท่านฮุน เซน อยากรู้อะไร ก็ให้บอก จะได้คุยกันได้ตกลงกันได้ เพราะบางทีที่ท่านโพสต์เฟซบุ๊กออกมา ตอนนี้รัฐบาลสันคลอนที่สุดแล้วค่ะตั้งแต่อิงเป็นนายกฯ มา ก็คือเรื่องกัมพูชานี้แหละ ซึ่งอิงไม่ออกมาตอบโต้ อะไรทั้งสิ้น เพราะอิงก็รักและเคารพท่าน เพราะฉะนั้น จริง ๆ แล้วถ้าท่านจะเอาอะไรจริง ๆ ให้บอกอิงได้เลย คุยบอกก็ได้ อันไหนไม่เป็นข่าวก็ไม่ใช่เป็นข่าว อันนั้นที่หลุดไปมันหลุดเพราะสื่อ เพราะไม่ได้คุยกับอิงแค่สองคน มันคุยกันเป็นกลุ่ม มันเลยหลุด แต่ถ้าคุยกับอิงแค่สองคน มันไม่มีหลุดอยู่แล้ว ที่นี้ไม่อยากให้เกิดเรื่องแบบนี้ แต่อิงจะไปคุยกับกลาโหม เพราะอิงรู้ว่าถ้าสมมุติเขาพูดว่าของไทยปิดก่อน ก็จะไปคุยกับกลาโหมว่ายังไง เดี่ยวถ้ามันเวิร์กยังไงจะส่งบอกพี่ฮวดว่ามันเรียบร้อยมั๊ย เพราะจริง ๆ คนมันไม่หวังดีกับเราทั้งคู่ มันก็ดูเหมือนเรากับเขาทะเลาะกันเอง จริง ๆ แล้ว คนรุ่นใหม่มันต้องไม่มีสงคราม คนรุ่นใหม่ มีสงครามไปมันก็เสีย ลูกท่าน ฮุน มาเนต ก็เป็นคนรุ่นใหม่

นายฮวด (แปล) : เรื่องการโพสต์ ก็แค่ชี้แจงให้มวลชนทางนี้ทราบเท่านั้นเอง ไม่ได้ไปกระทบกับไทยอะไรมาก แต่ตอนนี้ก็ไม่เป็นไร หากว่านายกฯ แก่เรื่องเปิดด่านให้ปกติ ก็ตกลงว่าไม่มีอะไรอีกแล้ว ก็จบ

ผู้ถูกร้อง : ได้ค่ะ จะไปคุยกับกลาโหมดูแล้วขอ confirm กลับมา เพราะเดี๋ยวจะคุยกับกองทัพก่อน แต่เดี๋ยวเราก็จะส่งไปเลย แต่ว่าอีจรรอให้มันร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วค่อยแจ้งกลับมาดีกว่า เพราะไม่อย่างนั้นจะยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วบอกท่านก่อน แต่ว่าจริง ๆ ก็จัดการได้ค่ะ

นายฮวด (แปล) : ขอยืนยันอีกทีว่าเรื่องด่านเราไม่ควรไปเจรจา เพราะฝ่ายไทยเป็นคนที่ปิดและปิดเนี้ย หลอกเราให้ปรับกำลังว่าถ้าปรับแล้วตรงนี้จบคือจบทุกอย่าง เข้าภาวะปกติ แต่ว่าอยู่ดี ๆ ทหารไทยมาปิดด่าน ฉะนั้น ทหารไทยก็ต้องยกเลิกการปิดด่าน ถ้าเปิดปั๊บ เขมรก็ตามหลังเลยก็ตามที่เดิม ทุกอย่างก็เข้าภาวะปกติ ไม่มีอะไรแล้ว

ผู้ถูกร้อง : ได้ค่ะ เดี๋ยวยังงี้จึงจะรีบแจ้งกลับไปว่าเป็นยังงี้บ้าง

นายฮวด (แปล) : จะรอนายกฯ ว่าเรียบร้อยเมื่อไหร่

ผู้ถูกร้อง : ขอบคุณมากค่ะ ขอบคุณท่านสมเด็จด้วยค่ะ

ต่อมาวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเรียกประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กเพื่อติดตามสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ณ บ้านพิษณุโลก โดยผู้ถูกร้องแจ้งสรุปผลการหารืออย่างไม่เป็นทางการต่อที่ประชุมว่า สมเด็จฯ จุน เชน เรียกร้องให้ฝ่ายไทยเปิดจุดผ่านแดนก่อน แล้วฝ่ายกัมพูชาจะเปิดตามมา ในอีก ๕ ชั่วโมง รวมทั้งขอให้ฝ่ายไทยปรับกำลังทหารด้วย อย่างไรก็ดี ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายละเอียดการหารือตามข้อความในคลิปเสียงด้วย ในวันดังกล่าวปรากฏข่าวว่า สมเด็จฯ จุน เชน ประกาศระหว่างกล่าวคำปราศรัยก่อนการประชุมวุฒิสภาว่า ประเทศไทยต้องเปิดด่านชายแดนทั้งหมดภายใน ๒๔ ชั่วโมง ไม่เช่นนั้นฝ่ายกัมพูชาจะปิดด่านชายแดนทั้งหมดกับไทยและห้ามสินค้าไทยทุกชนิดเข้าสู่ราชอาณาจักร นอกจากนี้ ในวันดังกล่าว รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งเลื่อนการประชุมหารือเพื่อประเมินสถานการณ์และแนวทางการดำเนินการภายหลังรัฐบาลกัมพูชาประกาศยุติการซื้อสัญญาอนุญาตโทรคมนาคมและกระแสไฟฟ้าจากไทย

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๘๐/๒๕๖๘ เรื่อง จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งเรียกโดยย่อว่า “ศบ.ทก.” โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๖)

และ (๙) ประกอบด้วย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้อำนวยการศูนย์ และผู้ช่วยเลขาธิการ สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ กลั่นกรอง และประเมินสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชาอย่างใกล้ชิด การให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการที่จำเป็น การบูรณาการการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ รายงานผลการปฏิบัติงานและการบริหารสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เพื่อทราบเป็นระยะ และการดำเนินการอื่นใด ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการเผยแพร่คลิปเสียงการสนทนาระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ทั้งนี้ เวลาต่อมาของวันเดียวกัน ผู้ถูกร้องแถลงข่าว ยอมรับว่าเป็นคลิปเสียงจริง

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๘ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน พิจารณามาตรการควบคุมบริเวณชายแดน ไทย - กัมพูชา และการประเมินผลการปฏิบัติในห้วงที่ผ่านมา ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ ศบ.ทก. เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการสถานการณ์บริเวณชายแดนและแก้ไขปัญหาเฉพาะ และให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการของ ศบ.ทก. อย่างครอบคลุม ทั้งเรื่องการยกระดับและการผ่อนปรน โดยอยู่บนพื้นฐานตามกรอบการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ และเห็นชอบมาตรการกีดกัน กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และมอบหมายหน่วยงานดำเนินการ ตามมาตรการที่มุ่งเน้นเรื่องการปราบปรามปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนไทยกับกัมพูชา เป็นแนวทางหลัก ซึ่งมี ศอ.ปชต. เป็นกลไกหลักในการพิจารณายกระดับหรือผ่อนปรนมาตรการกีดกัน กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ภายใต้แนวทางที่รัฐบาลหรือสภาความมั่นคงแห่งชาติ กำหนดให้เหมาะสมกับสถานการณ์

กรณีมีข้อที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ได้หรือไม่ เนื่องจากผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๔)

ประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรและความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร และมาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ และข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง และประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) และ (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๔) และ (๕) ข้อ ๗ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ข้อ ๘ (๑) และ (๒) ข้อ ๙ (๑) และ (๔) และข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ผู้ถูกร้องไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้ถูกร้องโต้แย้งว่าการกำหนดนโยบายระหว่างประเทศเป็นกิจการของฝ่ายบริหารโดยแท้และต้องได้รับการตรวจสอบทางการเมืองเท่านั้น แม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยมีคำวินิจฉัยที่ชัดเจนในเรื่องนี้ แต่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเคยมีรายงานการศึกษา เรื่อง “การกระทำทางรัฐบาล ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ” สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่ศาลในต่างประเทศจำกัดอำนาจของตนเองไม่ให้เข้าไปวินิจฉัยการใช้ดุลพินิจทางการเมืองและปล่อยให้กลไกทางการเมืองทำหน้าที่ตรวจสอบกันเอง โดยเฉพาะในระบบรัฐสภาที่มีกลไกการตรวจสอบทางการเมืองอยู่แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อมีเหตุตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๒) ลาออก (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ หรือ (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ เมื่อคดีนี้ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่สนทนากับ สมเด็จพระสันตะปาปาตามคำที่ปรากฏในคลิปเสียง ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวด้วยเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นที่ประจักษ์ และ (๕) มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ คือ มาตรฐานทางจริยธรรม ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีจึงเป็นการขอให้ตรวจสอบ การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ ไม่ได้เป็นการขอให้ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจกำหนดนโยบายระหว่างประเทศ อันเป็นการกระทำทางรัฐบาล ซึ่งอาจไม่ถูกตรวจสอบการใช้อำนาจโดยองค์กรศาล และตกอยู่ในความควบคุม ทางการเมืองโดยองค์กรและกระบวนการทางการเมือง นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ จำกัดเฉพาะการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เท่านั้น ไม่มีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในส่วนที่ว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอันเป็นคดีอาญา และในส่วนที่ว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิดตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่อย่างใด ดังนั้น คดีนี้ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะในส่วนที่ว่า ผู้ถูกร้องมีเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ หรือไม่ เท่านั้น

ข้อที่ต้องพิจารณาประการต่อไปมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญรับฟังคลิปเสียงตามคำร้องเป็นพยานหลักฐาน ในคดีนี้ได้หรือไม่ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คลิปเสียงดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นการบันทึกเสียงหรือนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยปราศจากความยินยอมของคู่สนทนา อีกทั้งยังเป็นบทสนทนาในภาษาต่างประเทศซึ่งยังไม่ได้มีการแปลหรือรับรองความถูกต้อง

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจ ค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าการไต่สวน พยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น” บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์มุ่งหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญ

สามารถรับฟังพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวางเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีผลกระทบต่อประโยชน์ของมหาชน และเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักวิธีพิจารณาในระบบไต่สวน ที่ต้องการให้ศาลมีบทบาทในการค้นหาความจริงเพื่อให้สามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างแท้จริง คดีนี้นอกจากจะมีคลิปเสียงการสนทนาระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส แล้ว ยังมีคลิปภาพ และเสียงที่ผู้ถูกร้องแถลงข่าวชี้แจงต่อสื่อมวลชนปรากฏถ้อยคำของผู้ถูกร้องด้วยว่า “เป็นคลิปจริงที่คุยกัน เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว” “เมื่อผู้นำสองท่านคุยกันในส่วนตัวแต่มีการอัดคลิปและปล่อยออกมาแบบนี้ แน่แน่นอนว่าดิฉันไม่ได้ปล่อย ก็ตามนั้นค่ะ” ประกอบกับในการไต่สวนพยานบุคคลของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องรับว่าได้กล่าวถ้อยคำตามที่ปรากฏในคลิปจริง แม้ผู้ถูกร้องจะโต้แย้งว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ และผู้ถูกร้องไม่ได้ปฏิเสธว่าเป็น การพูดโดยถูกใจใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นใด อีกทั้งคลิปเสียงดังกล่าว เป็นพยานหลักฐานสำคัญซึ่งจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกร้องกระทำการตามที่ถูกร้องหรือไม่ การรับฟังคลิปเสียงนี้ เป็นพยานหลักฐานจึงเป็นไปเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดี อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ หรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน อีกทั้งศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องในการนำสืบพยานหลักฐาน หักล้างแล้ว และผู้ถูกร้องไม่ได้โต้แย้งข้อความในคลิปเสียงการสนทนาว่าส่วนใดไม่ถูกต้อง จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้กล่าวถ้อยคำตามที่ปรากฏในคลิปมีข้อความตามที่ปรากฏในคำร้องจริง นอกจากนี้ บทสนทนาที่เป็นประเด็นตามข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในคดีนี้ คือถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่กล่าวเป็นภาษาไทย จึงไม่ใช่กรณีตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งใช้กับพยานเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นของคู่กรณีที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็นภาษาต่างประเทศ ที่คู่กรณีต้องจัดทำคำแปลทั้งฉบับหรือเฉพาะแต่ส่วนที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมทั้งรับรองคำแปลว่าถูกต้อง ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ดี ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับฟังคลิปเสียงนี้เป็นพยานหลักฐานได้

สำหรับประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ และมาตรา ๑๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๖๐ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ...” และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ ...”

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐหรืออำนาจทางการเมืองซึ่งมีผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตของปัจเจกชน ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องได้รับความไว้วางใจอย่างสูงจากประชาชน และในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะต้องถูกตรวจสอบทั้งในเรื่องส่วนตัวและความประพฤติในการปฏิบัติหน้าที่ ทุกแง่มุมตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งด้วย รัฐธรรมนูญยังปรากฏเจตนารมณ์ตามคำปรารภว่า มีการวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง หรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ จึงบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากกว่าบุคคลที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ ซึ่งต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า โดยเพิ่มเติมทั้งในส่วนที่กำหนดให้ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และต้องไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) รวมทั้งต้องไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท และต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๓) และ (๘) ด้วย คำปรารภและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวชี้ให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสูงกว่าบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเพื่อเป็นการวางมาตรฐานหรือยกระดับคุณสมบัติของรัฐมนตรีให้สูงขึ้น เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นส่วนประกอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุที่จริยธรรมเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือมาตรฐานความประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ขอบธรรม และเป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำซึ่งเป็นสำนึก ความรับผิดชอบส่วนบุคคลของแต่ละคนที่อยู่ในบทบาท ฐานะ หรือตำแหน่งต่าง ๆ จะยึดถือปฏิบัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) จึงกำหนดกรอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ว่า ต้อง “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ซึ่งคำว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) นั้น คำว่า “ซื่อสัตย์” หมายความว่า ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า “สุจริต” หมายความว่า ความประพฤติชอบ โดยความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) นี้ เป็นคุณธรรมสำคัญขั้นพื้นฐานของบุคคลทั่วไป และเป็นส่วนหนึ่งของการยึดมั่น ในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (Integrity) ด้วยเหตุนี้รัฐมนตรีจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทั้งจะต้องแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนั้น อย่างเคร่งครัดและครบถ้วน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการดำรงตำแหน่งอันจะนำมาซึ่งความไว้วางใจ ของประชาชน โดยมาตรา ๑๖๐ (๔) นี้ เป็นความซื่อสัตย์สุจริตในภาพรวมทั่วไปของบุคคลที่ปรากฏต่อสังคม ส่วนกรณีที่ต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) นั้น เป็นกรณีเฉพาะเจาะจงที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกัน กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการจัดทำ มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้น ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง

และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ ให้ใช้บังคับแก่ ... คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย” โดยหมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ ข้อ ๖ กำหนดว่า “ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อิสรภาพ บุรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน” ข้อ ๗ กำหนดว่า “ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน” ข้อ ๘ กำหนดว่า “ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” สำหรับหมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ไม่กระทำการ อันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ยึดมั่นหลักนิติธรรม และประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน” ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เป็นอิสระ เป็นกลาง และปราศจากอคติ โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพล กระแสสังคม หรือแรงกดดันอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแห่งสถานภาพ” ข้อ ๑๔ กำหนดว่า “ให้ข้อมูลข่าวสาร ตามข้อเท็จจริงแก่ประชาชนหรือสื่อมวลชนอันอยู่ในความรับผิดชอบของตน ถูกต้องครบถ้วนและไม่บิดเบือน” ข้อ ๑๖ กำหนดว่า “ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอก หรือแสดงความคิดเห็น หรือข้อมูลต่อสื่อสาธารณะ หรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรม แก่การปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กร” ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง” ข้อ ๑๘ กำหนดว่า “ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดังกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียง ในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่” หมวด ๓ จริยธรรมทั่วไป ข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน

ของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

หมวด ๔ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่ามัลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามัลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น”

ประเด็นว่าผู้ถูกร้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) วางหลักการไว้ชัดเจนว่า ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องเป็นผู้มี “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” หลักการนี้มีใช้เพียงการเรียกร้องให้ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมีคุณธรรมตามความเห็นของตนเองเท่านั้น หากแต่ยังหมายความว่าผู้ดำรงตำแหน่งต้องสามารถแสดงออกถึงความสุจริตอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณะ โดยมีลักษณะ “เป็นที่ประจักษ์” อันบ่งบอกว่าต้องมีการรับรู้และปรากฏชัดเจนในสังคม โดยใช้หลักการตีความจากพฤติกรรมว่ามีข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักและชัดเจนเพียงพอที่จะบ่งชี้ถึงเจตนาไม่สุจริต หรือพฤติการณ์บิตเป็นผลประโยชน์ของชาติหรือไม่ ดังนั้น ในการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ต้องพิจารณาในบริบทของความได้สัดส่วนและความจำเป็นในการป้องกันมิให้ผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียเข้ามาใช้อำนาจในกิจการของรัฐ แม้พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นหลักคุณธรรมพื้นฐานที่บุคคลทั่วไปพึงยึดมั่นไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสถานะในสังคมระดับใด เมื่อยังเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจต่อสาธารณะยิ่งเป็นคุณธรรมที่สังคมเรียกร้องให้ต้องยึดถือ แต่เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจรัฐอยู่ภายใต้ลักษณะเฉพาะของภารกิจหน้าที่ที่แตกต่างกัน การตีความกฎหมายจะอาศัยอำนาจเพียงถ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้นย่อมไม่เหมาะสม แต่ต้องพิจารณาประกอบกับบริบทอันเป็นปกติของการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นอีกด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ถูกร้องกำลังเจรจากับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส ระหว่างไทยกับกัมพูชาที่มีความตึงเครียดอย่างสูง แม้จะมีช่องทางการพิจารณาอย่างเป็นทางการผ่านการประชุม JBC ร่วมกันเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ แล้วก็ตาม แต่ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส กลับแถลงจุดยืนกดดันให้ประเทศไทยเปิดด่านผ่านแดนทั้งหมด รวมทั้งตอบโต้ในการห้ามนำสินค้า น้ำมัน และเรียกแรงงานกัมพูชา

กลับจากประเทศไทย โดยจุดยืนดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการประชุม JBC ซึ่งมีการตกลงกันไว้ เมื่อผู้ถูกร้องมีโอกาสใช้ช่องทางการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการ ผู้ถูกร้องจึงเจรจากับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส แล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องตอบรับข้อเสนอหรือความต้องการใดของ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส อีกทั้งการเจรจาดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงต่อสถานะการดำรงตำแหน่งของแม่ทัพภาคที่ ๒ รวมทั้งไม่มีผลต่อการเปิด - ปิดด่านตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา อันแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้อง มิได้ยอมตามข้อเสนออันเป็นการรักษาผลประโยชน์ของชาติ การจะถือว่าเป็นการไม่ซื่อสัตย์สุจริต จึงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องยังคงมีเจตนายึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง เพื่อจะป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงหรือเกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยและความมั่นคงบริเวณแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มิได้ยอมรับตามข้อเสนออันเป็นการบ่อนทำลายผลประโยชน์ของชาติ การเจรจาของผู้ถูกร้องดังกล่าว เป็นการแสดงออกถึงความไม่ตั้งใจแก้ไขปัญหาและเป็นการพยายามดำเนินการเพื่อช่วยดำรงรักษา ผลประโยชน์ของชาติ และมีเจตนาที่จะรักษาความสงบสุขของประชาชนในประเทศซึ่งเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพึงกระทำ การกระทำของผู้ถูกร้องยังไม่มีลักษณะเป็นผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔)

ส่วนประเด็นว่าผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหาร มีฐานะเป็นหัวหน้ารัฐบาล ผู้ถูกร้องเปรียบเสมือนเป็นบุคคลที่มีสองสถานะตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง สถานะที่หนึ่งในฐานะประชาชนที่มีเสรีภาพในการกระทำภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ส่วนอีกสถานะหนึ่งในฐานะนายกรัฐมนตรีซึ่งจะต้องถูกจำกัดเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหารมีหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ของประเทศ เนื้อหาผลประโยชน์ส่วนตัว การบริหารราชการแผ่นดินไม่ใช่การบริหารกิจการส่วนตัว ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารและเป็นตัวแทนของประเทศไทยในการติดต่อกับนานาประเทศ มีหน้าที่ และอำนาจกำหนดนโยบายการบริหารประเทศ และมีหน้าที่ปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศ อธิปไตยเหนือดินแดน รวมทั้งปกป้องศักดิ์ศรีเกียรติภูมิของประเทศ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจ

ในการตัดสินใจและบริหารงานเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชน ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องสนทนากับ สมเด็จพระสันตะปาปา ในเรื่องเกี่ยวกับการเปิด - ปิดด่านบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุปะทะบริเวณช่องบก อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี การสนทนาดังกล่าว แม้จะกระทำในช่วงเวลาส่วนตัวของผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องเรียกว่าเป็น “การเจรจาแบบส่วนตัว” แต่เนื้อหาของการสนทนามีสาระสำคัญเกี่ยวกับการขอให้เปิดด่านบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา อันเป็นความมั่นคงของประเทศ ไม่ใช่การสนทนาในเรื่องส่วนตัวทั่วไประหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา กรณีไม่ใช่การกระทำส่วนตัว ในฐานะประชาชน หากแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ถูกร้องต้องไม่มีพฤติกรรม อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงด้วย

เมื่อพิจารณาคำที่ผู้ถูกร้องใช้ในการสนทนาประกอบกับบริบทของการสนทนา ตามคลิปเสียงทั้งหมดแล้ว ในส่วนที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ (พลโท บุญสิน พาดกลาง) ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจง และเบิกความว่าเป็นการใช้เทคนิคการเจรจาแบ่งแยกปัญหาออกจากตัวบุคคล เพื่อแยกบทบาทฝ่ายบริหาร ออกจากฝ่ายความมั่นคงโดยมุ่งหมายจะลดความตึงเครียดระหว่างกัน นั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องกล่าวถึงตนเอง กับ สมเด็จพระสันตะปาปา รวมกันเป็นฝั่งหนึ่งซึ่งเรียกว่า “เรา” และกล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ของผู้ถูกร้องว่าเป็นคนของฝั่งตรงข้ามกับเรา รวมทั้งตำหนิแม่ทัพภาคที่ ๒ ว่าพูดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ต่อประเทศไทย การที่ผู้ถูกร้องซึ่งมีฐานะเป็นนายกรัฐมนตรีของไทยและเป็นผู้บังคับบัญชาของแม่ทัพภาคที่ ๒ กล่าวถ้อยคำดังกล่าวต่อ สมเด็จพระสันตะปาปา ประธานวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจง และเบิกความว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองที่มีอิทธิพลขับเคลื่อนประเทศกัมพูชา และมีความสัมพันธ์ เป็นบิดาของ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง ในช่วงเวลาที่ไทยกำลังมีปัญหาด้านชายแดนกับกัมพูชา พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า มีการแบ่งข้างเชิงความคิดด้านความมั่นคงของประเทศเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา และเกิดความไม่เป็นเอกภาพระหว่างรัฐบาลกับกองทัพ ถ้อยคำที่ผู้ถูกร้องกล่าววิญญูชนยอมเข้าใจได้ว่า มีลักษณะเป็นการแสดงถึงความอ่อนแอทางการเมืองภายในประเทศให้กัมพูชาซึ่งเป็นประเทศคู่ขัดแย้งทราบ หากถูกเผยแพร่ออกไปถึงกัมพูชาจะเป็นการเปิดช่องให้ฝ่ายกัมพูชานำข้อมูลดังกล่าวมาใช้แทรกแซง กิจกรรมภายในของประเทศได้

สำหรับการเจรจาเกี่ยวกับการเปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงว่า กระทรวงการต่างประเทศไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเจรจาทางการทูตสำหรับวิธีการที่ไม่เป็นทางการในลักษณะสายตรงระหว่างผู้นำหรือสายตัวแทนผู้นำ (Leader to Leader Hotline) ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะดำเนินการตามเงื่อนไขที่เสนอมาทุกรณเนื่องจากต้องนำไปพูดคุยกับฝ่ายความมั่นคงเพื่อร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจก่อน เป็นเพียงเจตนาที่ต้องการให้ผู้เจรจาได้เสนอเงื่อนไขหรือความต้องการออกมาก่อน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการเจรจาเชิงผลประโยชน์ (Principled Negotiation) โดยการใช้เทคนิคสำคัญคือการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริง (Interest - Based) ในลักษณะไม่โจมตีจุดยืนของผู้เจรจา แต่มุ่งทำความเข้าใจความต้องการที่อยู่เบื้องหลังมากขึ้น เพื่อจะได้นำมาพิจารณาเจรจาต่อรองเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การเจรจาอย่างเป็นทางการต่อไป นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วดังคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ว่า สมเด็จฮุน เซน ไม่ได้อยู่ในสถานะหรือดำรงตำแหน่งผู้นำของรัฐบาลกัมพูชาที่จะสามารถกระทำการอันก่อให้เกิดผลผูกพันทางนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐได้ ประกอบกับผู้ถูกร้องชี้แจงว่าภายหลังจากผู้ถูกร้องสนทนากับ สมเด็จฮุน เซน ผู้ถูกร้องยังได้พูดคุยผ่านข้อความกับ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ด้วย ดังนั้น กรณีเป็นเรื่องที่ผู้ถูกร้องประสงค์จะใช้ช่องทางการเจรจาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการควบคู่กันไป สำหรับการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการนั้น ไม่ว่ากระทรวงการต่างประเทศจะกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเจรจาไว้หรือไม่ และไม่ว่าผู้ถูกร้องจะใช้เทคนิคการเจรจาแบบใดก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกร้องสนทนาในฐานะเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม และมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม นอกจากนั้น ยังต้องคำนึงถึงกรอบแห่งจริยธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ประกอบมาตรา ๒๑๙ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย หาใช่ผู้ถูกร้องสามารถเจรจาได้อย่างอิสระและเป็นไปตามอำเภอใจ ทั้งกรณีของผู้ถูกร้อง

เป็นการเจรจาในเรื่องความมั่นคงของประเทศ ซึ่งผู้ถูกร้องทราบดีว่าสามารถเจรจาโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ร่วมบันทึกข้อมูลและมีมาตรการรักษาความปลอดภัยร่วมด้วย แต่เมื่อผู้ถูกร้องเลือกใช้รูปแบบการเจรจาเช่นนี้รวมทั้งเลือกเจรจาปัญหาส่วนรวมของประเทศกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ซึ่งผู้ถูกร้องรู้จักกันมาก่อนเป็นการส่วนตัวผู้ถูกร้องยังต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังในการเจรจาเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติมากยิ่งขึ้น

การที่ผู้ถูกร้องใช้ถ้อยคำว่า “ให้ท่านสัน เชน เห็นใจหลานหน่อย เพราะว่าตอนนี้คนในประเทศไทยเขาไล่เราไปเป็นนายกฯ ที่เขมรหมดแล้ว จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้” “จะโพสต์หรืออย่างไรก็ได้ ให้ท่านสัน เชน แนะนำก็ได้ เหมือนกับว่าต้องเป็นการตกลงร่วมกันเพราะตอนนี้กำลังโดนหนักมากเลย” “พร้อมค่ะ คือเราเปิดให้อยู่แล้วพี่ฮวด แต่ต้องเป็นการบอกว่าเราตกลงร่วมกันว่าเราเปิด เพราะไม่อย่างนั้น ถ้าอิงยอม ๆ ยอม ๆ หมดอิงก็จะโดน เพราะว่าตอนนี้มันเลยมาถึงเรื่องก่อนด่านแล้ว” และ “ถ้าท่านสัน เชน อยากได้อะไร ก็ให้บอกจะได้คุยกันได้ตกลงกันได้ เพราะบางทีที่ท่านโพสต์เฟซบุ๊กออกมา ตอนนี้รัฐบาลสั่นคลอนที่สุดแล้วคะ ตั้งแต่อิงเป็นนายกฯ มา ก็คือเรื่องกัมพูชาแน่แหละ ซึ่งอิงไม่ออกมาตอบโต้อะไรทั้งสิ้น เพราะอิงก็รักและเคารพท่าน เพราะฉะนั้น จริง ๆ แล้วถ้าท่านจะเอาอะไรจริง ๆ ให้บอกอิงได้เลย ยกหูบอกก็ได้ อันไหนไม่เป็นข่าวก็คือไม่เป็นข่าว” “จะไปคุยกับกลาโหมดูแล้วขอ confirm กลับมา เพราะเดี๋ยวจะคุยกับกองทัพก่อน แต่เดี๋ยวเราก็จะส่งไปเลย แต่ว่าอิงรอให้มันร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วค่อยแจ้งกลับมาดีกว่า เพราะไม่อย่างนั้นจะยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วบอกท่านก่อน แต่ว่าจริง ๆ ก็จัดการได้คะ” เห็นว่าถ้อยคำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการขอให้ สมเด็จพระสันตะปาปา เห็นใจและช่วยเหลือผู้ถูกร้องในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในไทย - กัมพูชา เนื่องจากผู้ถูกร้องกำลังถูกวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างหนักจากประชาชนในประเทศ จนทำให้เสถียรภาพรัฐบาลของผู้ถูกร้องมีความสั่นคลอน แต่เพราะผู้ถูกร้องมีความสัมพันธ์อันดีเป็นการส่วนตัวกับ สมเด็จพระสันตะปาปา จึงไม่ตอบโต้ โดยผู้ถูกร้องโน้มน้าวให้มีการเปิดด่านพร้อมกันในขณะที่เป็นการตกลงร่วมกันระหว่างไทยและกัมพูชา เนื่องจากหากผู้ถูกร้องยินยอมตามข้อเรียกร้องของ สมเด็จพระสันตะปาปา ผู้ถูกร้องจะถูกวิพากษ์วิจารณ์หนักขึ้น นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังแสดงท่าทียอมตนหรือยอมจำนนล่วงหน้าให้ สมเด็จพระสันตะปาปา เสนอความต้องการให้ผู้ถูกร้องทราบและผู้ถูกร้องยินดีจะดำเนินการให้โดยไม่มีเงื่อนไขหรือกำหนดขอบเขตของการเจรจาต่อรอง

โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือรักษาจุดยืนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ แต่กลับเปิดช่องให้ฝ่ายกัมพูชาสามารถหยิบยื่นข้อเรียกร้องใด ๆ ต่อฝ่ายไทยได้ตามความต้องการ การเจรจาของผู้ถูกร้องดังกล่าวมีลักษณะเป็นการยืนยันว่าฝ่ายไทยโดยผู้ถูกร้องพร้อมที่จะเปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ทั้งที่ผู้ถูกร้องทราบดีจากการเข้าร่วมประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ว่าที่ประชุมมีมติให้กองทัพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมจุดผ่านแดนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวนโยบายของรัฐบาล โดยพิจารณาจากเบาไปหาหนักและเท่าที่จำเป็น ซึ่งต่อมาฝ่ายกองทัพมีคำสั่งควบคุมการเปิด - ปิดจุดผ่านแดนทุกประเภทตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา แล้วเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ และยังไม่มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเพื่อเปลี่ยนแปลงมติดังกล่าวนอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังทราบดีว่าสถานการณ์ปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องสนทนากับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส ยังไม่มีทีท่าจะลดระดับความรุนแรงลง และวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องรับทราบผ่านการรายงานว่ากองบัญชาการกองทัพไทยมีหนังสือด่วนที่สุดเสนอสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาด้านอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การค้ามนุษย์ และบ่อนการพนันในกัมพูชาเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยเร่งด่วน โดยเสนอยกระดับมาตรการป้องกันและปราบปราม เช่น การตัดกระแสไฟฟ้า การระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ส่งเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นบ่อนการพนันและสแกมเมอร์ การควบคุมสินค้าและยุทธโธปกรณ์ที่อาจจะนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีและอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ อีกทั้งมีเหตุการณ์ที่กระทรวงการต่างประเทศต้องชี้แจงผ่านเฟซบุ๊กว่าการประชุม JBC ครั้งที่ ๖ ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการ มิได้มีการหารือในประเด็นที่กัมพูชาจะนำพื้นที่ ๔ จุด เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และมีได้มีการหารือประเด็นแผนที่ตามที่ฝ่ายกัมพูชาอ้าง ประกอบกับจากคำเบิกความของผู้ถูกร้องที่ว่า กรณีมีการปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจน้อยกว่าฝ่ายกัมพูชามาก เนื่องจากกัมพูชาเป็นฝ่ายที่ต้องพึ่งพาไทย ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่มีวัตถุประสงค์จะเจรจาให้มีการเปิดด่านร่วมกันกับกัมพูชา จึงเป็นไปเพื่อผลประโยชน์และความประสงค์ของ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส มากกว่าผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติอันเนื่องมาจากการพยายามรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส

และเป็นไปเพื่อต้องการลดการวิพากษ์วิจารณ์การจัดการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชาของผู้ถูกร้อง โดยผู้ถูกร้องมุ่งหวังถึงแต่เพียงการจะทำให้คะแนนนิยมในประเทศของผู้ถูกร้องดีขึ้นอันจะนำไปสู่การมีเสถียรภาพของรัฐบาลซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางการเมืองของตนโดยไม่ได้คำนึงถึงสถานการณ์ด้านความมั่นคงในขณะนั้น อันเป็นผลประโยชน์ของชาติเป็นที่ตั้ง พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวย่อมทำให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าผู้ถูกร้องจะยินยอมกระทำการตามฝ่ายกัมพูชาโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญเพราะเหตุที่ผู้ถูกร้องรู้จักกับ สมเด็จพระเอก จูณ เซน เป็นการส่วนตัว และจะดำเนินการในทางที่เป็นการเอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายกัมพูชา แม้ข้อเท็จจริงได้ความจากการไต่สวนว่าหลังจากวันที่ผู้ถูกร้องสนทนาทางโทรศัพท์กับ สมเด็จพระเอก จูณ เซน แล้ว ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเรียกประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กที่บ้านพิษณุโลก แจ้งการหารือกับ สมเด็จพระเอก จูณ เซน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบ แต่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดข้อสนทนากับ สมเด็จพระเอก จูณ เซน ว่าได้พูดอะไรที่เป็นข้อพิพาทในคดีด้วย อันเป็นการปกปิดเพื่อไม่ให้ผู้ร่วมประชุมทราบเจตนาที่แท้จริงของผู้ถูกร้องที่จะทำให้ผู้ถูกร้องได้รับความเสียหาย ซึ่ง นายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ พยาน ตอบคำถามความว่า วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ พยานเพิ่งทราบรายละเอียดที่ผู้ถูกร้องสนทนากับ สมเด็จพระเอก จูณ เซน อันเป็นข้อความพิพาทจากคลิปเสียงที่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชน ฉะนั้น การแจ้งที่ประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็ก ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ โดยปกปิดข้อความที่จะทำให้ผู้ถูกร้องได้รับความเสียหายเป็นคดีนี้ จึงไม่มีผลลบล้างเจตนาที่แท้จริงของผู้ถูกร้องที่ได้กระทำไปแล้วในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ข้อความเห็นใจจาก สมเด็จพระเอก จูณ เซน ไม่ใช่เทคนิคการเจรจาตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความรอบคอบและระมัดระวังซึ่งตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีควรจะต้องมีวิจรรย์ญาณในการเลือกกระทำการโดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) โดยเมื่อผู้ถูกร้องมีผลประโยชน์ส่วนตัวคือคะแนนนิยมและเสถียรภาพของรัฐบาลเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ถูกร้องกลับไม่คำนึงถึงและยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง การกระทำความดังกล่าวเป็นการลดทอนหรือทำให้เสียหายซึ่งเกียรติภูมิหรือเกียรติของนายกรัฐมนตรีและประเทศไทย เพราะเกียรติภูมิหมายความว่าเกียรติที่ได้รับการยกย่องจากสังคมหรือนานาประเทศ และความยกย่องนับถือของประเทศชาติ อันเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนภาคภูมิใจ ทำให้ประชาชนชาวไทยได้รับความเสียหายที่ขาดความภูมิใจ

และความไว้วางใจในนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้นำของประเทศ อันมีลักษณะเป็นการไม่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติ และเป็นการถือเอาประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๑ ข้อ ๖ และข้อ ๗ ซึ่งข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง นอกจากนี้ แม้ผู้ถูกร้องจะกล่าวอ้างในคำชี้แจงว่าเป็นการเจรจาแบบส่วนตัว กับผู้นำประเทศคู่กรณีเป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาให้บ้านเมืองกลับคืนสู่ความสงบสุข โดยไม่ต้องใช้ความรุนแรง เข้าจัดการปัญหา อันอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของทหารและประชาชนทั้งสองฝ่าย แต่เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี ทำให้สาธารณชนเกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่าผู้ถูกร้องจะกระทำการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกัมพูชา มากกว่าการคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติ เป็นเหตุให้สาธารณชนขาดความเชื่อถือศรัทธา ต่อความเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเชื่อมั่น ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้อง อันมีลักษณะเป็นการเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ในการดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี และยังเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและปฏิบัติตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ กรณีไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดการปะทะระหว่างไทยกับกัมพูชาจึงจะถือว่า ได้รับความเสียหายอันจะมีลักษณะร้ายแรง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๒ ข้อ ๑๗ และหมวด ๓ ข้อ ๒๑ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับเจตนา และความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว เห็นได้ว่ามีลักษณะร้ายแรงตามข้อ ๒๗ วรรคสอง อีกด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อันทำให้ผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ส่วนข้อกล่าวหาอื่น ๆ ตามที่กล่าวมาในคำร้องนั้น ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเนื่องจากไม่ทำให้ผลของคดี เปลี่ยนแปลงไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง นายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี คือ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) แล้ว รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) โดยให้นำมาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต่อไป

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายวิรุฬห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดม รัฐอมฤต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ